

Економічні науки

УДК 658:005.342

Лойко Дар'я Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет технологій та дизайну

Кириченко Олена Вікторівна
магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

Лойко Дарья Николаевна

кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятия,
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Кириченко Елена Викторовна
магистр

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Loyko Daria Mykolayivna

PhD in Economics, Associate Professor of chairs of economy of enterprise
Kiev national university of technologies and design

Kyrychenko Olena Viktorivna
master's degree

Kyiv national university of technology and design

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

INNOVATION POLICY FORMATION OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Анотація: Досліджено теоретичні аспекти формування інноваційної політики промислового підприємства. На прикладі шинного заводу відображено ефект від введення новачій.

Ключові слова: інноваційна політика, мета, фактори, завдання, ефект.

Аннотация: Исследованы теоретические аспекты формирования инновационной политики промышленного предприятия. На примере шинного завода отражены эффект от введения новачий.

Ключевые слова: инновационная политика, цель, факторы, задачи, эффект.

Summary: Theoretical aspects of innovative policy of industrial enterprise. The example tire plant reflected the effect of the introduction of innovations.

Key words: innovation policy, objective factors, objectives, impact.

Актуальність теми. В умовах сучасної економіки, її динамічності, конкуренції, що зростає між підприємствами, значних темпів змін у технологіях, підприємства повинні самостійно формувати свою інноваційну політику й визначати способи її ефективною реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інноваційної діяльності, її ефективності та управління інноваціями на підприємстві складні й багатогранні. Про це свідчать роботи вітчизняних вчених. Так, Л.В. Білозор [1] концентровано викладає методологічні підходи щодо формування інноваційної продукції, В.І. Ландик [2] розглядає проблеми формування інноваційної стратегії підприємства та узагальнює досвід їх вирішення, О.І. Дацій [3] зосереджує увагу на ефективності інноваційної діяльності, А.А. Ступна [4] вказує на сучасні особливості реалізації інноваційної діяльності в Україні, С.Ю. Ілляшенко [5] наводить принципи інноваційної політики підприємств. В остаточному підсумку результативність інноваційної діяльності промислового підприємства залежить від інноваційної політики.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування пропозицій щодо формування інноваційної політики підприємства для отримання конкурентних переваг за рахунок своєчасного та оперативного впровадження новацій.

Викладення основного матеріалу. Сучасні умови господарювання промислових підприємств вимагають уточнення місця і основної мети інноваційної політики на підприємстві. Ринкове середовище, як середовище високої конкуренції, вимагає від промислових підприємств здатності формувати конкурентні переваги, які досягаються завдяки

впровадженню суттєво нових методів і засобів здійснення виробничої та комерційної діяльності. Формуванням власної інноваційної політики займаються великі або середні підприємства. Інноваційна політика ґрунтується на сучасних досягненнях науки і техніки світового рівня та на рівні держави і є основою інноваційної діяльності підприємства.

Особливість сучасної інноваційної діяльності підприємства полягає в його орієнтації на запити споживача. Ідею нового технічного або організаційного рішення вказують потреби ринку, умови виробництва та аналіз технічних і організаційних можливостей підприємства. Динамічне ринкове середовище породжує зміни та виникнення нових потреб, тому пропозиції підприємства повинні постійно удосконалюватись за допомогою реалізації його інноваційної політики. Для забезпечення постійного відновлення продукції й удосконалення виробничих процесів на підприємстві необхідно постійно виявляти існуючі і перспективні проблеми, пов'язані зі зміною життєвого циклу продукції і технології. Необхідно здійснювати пошукову інноваційну діяльність у різних напрямках з виділенням окремих пріоритетних інноваційних проектів.

Інноваційна політика підприємства повинна визначити напрями змін інноваційної діяльності підприємства відповідно до вимог зовнішнього середовища, окреслювати коло можливих інноваційних рішень, формувати інноваційні завдання в залежності від типу обраної стратегії. Мета формування інноваційної політики - об'єднання всіх її складових для виконання комплексних робіт та досягнення кінцевого результату. При цьому потрібно враховувати такі фактори: складність нової продукції, обумовленої технологією, яка значно впливає на техніко-економічні показники виробництва; врахування фінансових результатів (прибутків або збитків) в перехідний виробничий період і здійснення пошуку додаткових джерел фінансування; вміння визначати кількісні втрати при впровадженні у виробництво нової продукції враховуючи не достатню завантаженість

виробничих потужностей при відпрацюванні технологічних процесів; заміна конструкторсько-технологічної документації в процесі переходу на виробництво нового асортименту продукції, що певним чином впливає на термін і витрати пов'язані з підготовкою виробництва; динаміка змін питомої ваги використання матеріальних та трудових ресурсів і, як наслідок підвищення собівартості в період налагодження випуску нових видів продукції після освоєння нових технологій, що значно ускладнює планування інноваційної політики; необхідність враховувати, що в період оновлення відбувається адаптація виробництва до нових технологічних процесів та здобуття навиків робітниками підприємства при виконанні нових операцій.

Успішна реалізація інноваційних рішень можлива за умови зваженої інноваційної політики, яка формує умови залучення до інноваційної діяльності функціональних служб підприємства. Отже, складовими інноваційної політики є: маркетингова політика; політика в галузі НДР і ОКР; політика структурних змін; технічна політика; інвестиційна політика.

Кожна із вище перелічених політик підприємства має свої завдання та інструменти їх реалізації, які в сукупності націлено на стійкий розвиток підприємства та його ефективну господарську діяльність.

Ефективне функціонування і розвиток підприємства залежать від досконалості його внутрішнього середовища, що забезпечується системою внутрішніх елементів, їх раціональною взаємодією, заснованою на принципі динамічної рівноваги, що передбачає рух уперед на основі постійного удосконалення ключових елементів організації і приведення у відповідність до них інших елементів.

Основою дослідження обрано шинний завод. Важливим етапом в формуванні його інноваційної політики є нововведення. Підприємство активно досліджує ринок. В умовах кризи для кожного підприємства є важливим заощадження коштів, що можливо за рахунок нововведень, що в

подальшому дає економічний ефект або скорочення суми інвестицій у виробництво, що може сприяти зниженню якості продукції. Етапи формування інноваційної політики даного підприємства наступні (табл.1).

Таблиця 1.

Етапи формування інноваційної політики на підприємстві
(складено авторами)

Етап	Назва етапу	Зміст етапу
1 етап	Визначення місії підприємства	Обґрунтування місії підприємства
2 етап	Визначення цілей інноваційного розвитку підприємства	Обґрунтування цілей інноваційного розвитку підприємства
3 етап	Визначення складових інноваційної політики	Обґрунтування складових інноваційної політики підприємства
4 етап	Аналіз зовнішнього середовища	Оцінка позиції підприємства на ринку. Дослідження попиту на продукцію.
5 етап	Маркетингові дослідження	Вивчення та прогнозування кон'юнктури ринку, розрахунок його місткості, визначення прогнозних показників збуту продукції, аналіз поведінки споживачів і конкурентів, а також конкурентного середовища
6 етап	Розробка плану	На основі проведених досліджень формується план по окремих складових, які необхідно змінити або покращити
7 етап	Оцінка ефекту впроваджень	Оцінюється можливий ефект від впроваджень
8 етап	Формування інноваційної політики	На основі проведених досліджень та розроблених програм формується комплекс заходів впроваджень на підприємстві

За результатами проведеного SWOT-аналізу було виявлено сильні та слабкі сторони підприємства. До слабких сторін було віднесено виробничий процес виготовлення шин. Було зроблено висновок про необхідність вдосконалення процесу виробництва. Освоєння підприємством нових технологій сприятиме як технологічному розвитку підприємства, так і економії ресурсів в подальшому без втрати якості продукції. Впровадження інноваційних заходів на підприємстві можна здійснити за наступними основними планами:

- розробка плану що необхідних інновацій технологічного процесу;
- пошук джерел фінансування інноваційних рішень;

- впровадження інноваційних процесів та оцінка їх ефективності.

За проведеними дослідженнями підприємству було запропоновано впровадження інноваційної технології ремонту покришок методом холодної вулканізації. Існуюча технологія на підприємстві передбачала виправлення дефектів шин, що проводиться «важким» способом - шерохуванням з накладанням починого матеріалу і наступною вулканізацією в «лисих» прес-формах і розсортовуванням у другий сорт. Після застосування зазначеного методу ремонту погіршується товарний вигляд покришок.

Запропонована інноваційна технологія ремонту шин методом холодної вулканізації забезпечує: високу адгезійну міцність деталей відремонтованої зони покришки, що працюють в умовах багаторазових деформацій; герметичність безкамерних шин; поліпшення товарного вигляду легкових і легких вантажних шин (підвищення сортності і зниження рівня невиправного браку) без погіршення експлуатаційного наробітку шин; виключення повторної вулканізації покришок у форматорах - вулканізаторах.

Було запропоновано також впровадження інноваційного матеріалу при ремонті шин, а саме: своєння неодимових полібутадієнових каучуків у покривних гумових сумішах легкових, легковантажних та вантажних шин. Застосування в рецептурі гумових сумішей неодимових полібутадієнових каучуків забезпечує задовільні технологічні властивості гум як при їхньому виготовленні, так і при переробці на технологічному обладнанні, рівень технічних характеристик відповідає вимогам нормативної документації. Використання нових каучуків дозволить знизити вартість гумових сумішей.

Було запропоновано також впровадження прошарової гумової суміші на низ першого шару каркасу вантажних та сільгоспшин зі збільшеним вмістом бутадієнстирольного каучуку. З урахуванням того, що прошарок в умовах експлуатації шини працює в режимі деформації, заданої каркасом,

вона повинна мати високу утомлювану витривалість і низьку газопроникність. Ці властивості забезпечує бутадієнстирольний каучук. Рецепт впроваджуваного складу гумових сумішей забезпечує задовільні технологічні властивості на всіх ділянках виробництва, має рівень пластоеластичних та фізико-механічних властивостей відповідний вимогам нормативної документації.

З метою зниження собівартості виробництва шин і підвищення їх конкурентоздатності доцільно зробити наступні зміни в конструкції шин:

- знизити гумовість каркасу коректуванням обгумованого корду з 1,15 мм до 1,1 мм;
- зменшити товщину гумового покриву боковини з 5 мм до $3 \pm 0,5$ мм готових шин;
- зменшити підканавковий шар протектору.

Було запропоновано також освоєння та впровадження в технологічний процес підприємства технологію виробництва легкових шин з покращеними властивостями зчеплення на мокрому асфальті на високих швидкостях.

Ефективність запропонованих підприємству інноваційних заходів підтверджується розрахунками економічного ефекту (табл.2).

В переліку інших інноваційних заходів, які за проведеннями розрахунками збільшать величину прибутку підприємства, запропоновано наступне: провести модернізацію апарату по стиковому з'єднанню відрізків металокорду типу СТИК-2; розробити і впровадити на заводі шини із тракторним малюнком протектора, що, в свою чергу, сприятиме розширенню асортименту та підвищенню рівня продажів; розробити і впровадити автоматизоване робоче місце конструктора, що забезпечить підвищення якості та зниження витрат часу на процес конструювання; придбати та впровадити у виробничий процес професійний гібридний (растрово-векторний) редактор і векторизатор. На проведення

вищевказаних робіт планується використати в поточному році 461,875 тис. грн. із ПДВ. Розрахунковий економічний ефект за рік складе 1234,465 тис. грн.

Таблиця 2

Розрахунковий економічний ефект від впровадження запропонованих інноваційних заходів (розраховано авторами)

№ п/п	Найменування заходів	Од. вим.	Обсяг впровадження	Економ, ефект тис. грн.
1.	Освоєння технології ремонту покришок методом холодної вулканізації	тис. шт.	4,5	
2.	Освоєння на КЛК-2-170 технології нанесення проколів на обгумоване кордне полотно для легкових та легко вантажних шин	тис. шт. шин	4200	
3.	Освоєння неодимових полібутадіє-нових каучуків в покривних гумових сумішах легкових, легко вантажних та вант. шин.	тн. гум сум.	13500	
4.	Освоєння прошарової гумової суміші на низ першого шару каркасу вантажних та с/г шин зі збільшеним вмістом бутадієн стирольного каучуку	тн гум. сум.	600	50,01
5.	Освоєння технології виробництва легкових шин 165/70ШЗ ВС-43	тис. шт.	20	282,92
6.	Зниження матеріалоємності с/г шин 9.00-16,11.2-20,12-16, 9.00-20, 13.0/75Ю6	тис. шт.	47	819,38
	ВСЬОГО			1152,31

* Матеріали надано базою практики

Програма «Освоєння нових видів продукції» та можливий ефект від впровадження наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Програма «Освоєння нових видів продукції» (запропоновано авторами)

		План (тис. шт.)	Величина економічного ефекту
1.	155/70P13 BP-43	16,0	228,45
2.	185/70P14 BP-43	14,0	77,086
3.	185/60P14 HBP-49	10,0	419,97
4.	165/70P13 BP-48	36,0	334,49
5.	175/70P13 BP-48	115,0	669,19
6.	195/65 Ю5С BP-41	1,5	83,94
7.	195/65 Ю5BP-52	3,0	36,85
8.	175/70 Ю 4 BP-46	7,5	18,62

* Матеріали надано базою практики

Запропоновані інноваційні заходи вимагають суттєвих змін в інноваційній політиці підприємства.

Висновки. Інноваційна політика - це процес взаємодії її складових, виробничої та економічної діяльності у процесі реалізації нововведень. Складність формування інноваційної політики обумовлюється її багатостороннім характером та безпосередньою участю різних служб підприємства, зокрема, визначенням ресурсів, плануванням інноваційної політики, вибором нововведень і формуванням системи їх впровадження, що суттєво впливає на планування інноваційного розвитку підприємства.

На прикладі шинного заводу було досліджено и виявлено ефект від успішного введення новацій. В умовах кризи для кожного підприємства є важливим заощадження коштів, які будуть вкладені в подальший розвиток підприємства. На підприємствах даного типу керівництво більшою мірою повинно звертати увагу саме на технологічні процеси, процес виготовлення продукції, адже найчастіше саме тут криються приховані можливості. Звичайно важливу роль відіграють і всі інші складові, що повинні також контролюватися, проте на підприємствах, що займаються виробництвом, найчастіше не звертають увагу на стан обладнання, застарілі технології, прості та інше, що є по суті його ключовими факторами зростання прибутку. Формування інноваційної політики промислового підприємства надає можливість ефективного цілеспрямованого використання обмежених грошових ресурсів підприємства на впровадження саме тих інновацій, які принесуть найбільший ефект і забезпечать стабільний розвиток підприємства в майбутньому.

Література:

1. Білотор Л. В. Методологічні підходи щодо формування інноваційної продукції / Л. В. Білотор // Економіка АПК. — 2004. — №9. — С. 88 — 93.
2. Лан- дик В. И. Инновационная стратегия предприятия: проблемы и

опыт их решения / В. И. Ландик. — К. : Наукова думка, 2003. — 364 с.

3. Дацій О.І.Ефективність інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.02.02 / О. І. Дацій. — К., 2005. — 39 с.

4. Ступина А. А. Особенности инновационной деятельности в Украине / А. А. Ступина // Економіка промисловості. — 2006. — №3 (9). — С. 114 — 118.

5. Ілляшенко С. Ю. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія / С. Ю. Ілляшенко / за ред. С. М. Ілляшенка. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. — 615 с.

6. Іжевський В.В. СУТЬ, СТРУКТУРА ТА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ТА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА [Електронний ресурс] : Львівська комерційна академія . — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_NTP_2010/Economics/69111.doc.htm

7. Бібліотека онлайн. ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА (ОРГАНІЗАЦІЇ) [Електронний ресурс] : Економіка - Інноваційна економіка - П.Т. Бубенко. — Режим доступу: <http://lection.com.ua/economics/inneco/innovatsiyna-politika-pidприємства-organizatsiyi>